

Reactie internetconsultatie Leerrecht – 18 december 2020

De titel suggereert dat dit voorstel gaat over leerrecht van jongeren/kinderen in de brede zin. Hoewel het voorstel breed begint, wordt het al gauw nauwer en richt het voorstel zich op de vrijstelling artikel 5a van de leerplichtwet 1969, oftewel op jongeren/kinderen die door lichamelijke of psychische beperkingen niet in staat zijn om ingeschreven te staan bij een onderwijsinstelling. Onlangs heeft er al een internetconsultatie plaatsgevonden over een wetsvoorstel rondom het artikel 5a. Waarom zijn de voorgestelde wijzigingen uit dat voorstel en alle reacties die daarop zijn gegeven, in het bijzonder over het onderwijskundig advies en de (mogelijke) rol van het Samenwerkingsverband daarin, niet meegenomen in dit voorstel?

Uit de Memorie van Toelichting maken wij op dat in dit voorstel wordt gepleit voor een grotere taak bij de GGD, in de vorm van de jeugdarts waarvan u voorstelt om die schoolarts te noemen. Immers, zo schrijft u, de jeugdarts heeft op het gebied van het opgroeiende kind brede sociaal-geneeskundige kennis en vaardigheden. Wij twijfelen niet aan de kennis van de jeugdarts. Maar heeft de jeugdarts altijd zicht op wat het onderwijs kan bieden? Of is het de vraag aan het onderwijs waard of zij een kind met die, door de jeugdarts omschreven, diagnostiek, op enige wijze onderwijs kan bieden? In het wetsvoorstel artikel 5a wordt voorgesteld om een onderwijskundig advies als onderbouwing voor de vrijstelling toe te voegen. Wat is de reden dat dit voorstel niet in uw voorstel is meegenomen?

U schrijft: "De verklaring over de ontplooiingsmogelijkheden van de jongere vervangt de huidige verklaring van geschiktheid om tot een school onderscheidenlijk een instelling te worden toegelaten. De verklaring over de ontplooiingsmogelijkheden van de jongere dient te worden afgegeven door een deskundige die goed inzicht heeft in de ontwikkeling van de jongere en ook beschikt over de deskundigheid die nodig is om dat te kunnen beoordelen. De behandelend arts beschikt daarover en dient ook de bevoegdheid te hebben om een verklaring af te leggen zoals bedoeld in artikel 7 van de Leerplichtwet. De aanwijzingsbevoegdheid van de gemeente die artikel 7 Leerplichtwet nu voorschrijft, kan vervallen omdat de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet BIG) reeds uitgaat van de professionele standaarden en de bescherming regelt tegen ondeskundig en onzorgvuldig handelen van zorgverleners".

U geeft daarmee aan dat in uw voorstel de gemeente geen onafhankelijke arts hoeft te benoemen om haar te adviseren over het wel/niet afgeven van een vrijstelling artikel 5a. Omdat, zo schrijft u, iedere arts/ deskundige met een BIG registratie kundig is. Kunt u ons garanderen dat iedere kundige arts ook kundig is daar waar het gaat om de mogelijkheden van het onderwijs? En hoe kundig de arts ook is, er nooit ook andere belangen mee zullen spelen in het advies? Is dat niet de reden dat we in de wet hebben staan dat er onder een vrijstelling artikel 5a altijd een advies van een onafhankelijke arts moet liggen (die overigens in de praktijk het advies van een behandelend arts zwaar laat wegen in zijn/haar afwegingen)? Wat maakt dat u ervoor pleit om de extra check van een onafhankelijk arts uit de wet wilt verwijderen? Is het recht op onderwijs en ontwikkeling niet zo'n groot goed, dat we daar zeer zorgvuldig mee om moeten gaan en goed moeten afwegen of we handelen in het belang van het kind? Juist door het aanwijzen van een onafhankelijk arts, niet zijnde de behandelend arts, wordt naar onze mening het belang van het kind centraal gesteld.

Uw titel van dit wetsvoorstel geeft aan dat u pleit voor leerrecht, het recht van ieder kind op onderwijs en ontwikkeling. Wij citeren: *"Als gevolg is de vrijstelling op grond van artikel 5, onder a, van de Leerplichtwet niet langer bedoeld voor de jongere die zich wél kan ontplooien maar niet tot een school wordt toegelaten omdat de jongere door de school niet 'schoolgeschikt' is bevonden. Om te voorkomen dat ouders genoodzaakt zijn voor hun kind een vrijstelling aan te vragen vanwege de selectie bij de toelating tot een school, dient de rol van de jeugdarts op school te worden versterkt. Immers, de jeugdarts heeft op het gebied van het opgroeiende kind brede sociaal-geneeskundige kennis en vaardigheden, zoals omschreven in artikel 3 van het Besluit publieke gezondheid. Jeugdartsen zijn in staat om op een integrale manier te kijken naar de ontplooiingskansen van elk kind"*.

U gaat in het voorgaande uit van casuïstiek waarbij ouders graag willen dat hun kind onderwijs kan volgen, maar scholen dit afwijzen omdat ze geen passend onderwijs kunnen bieden. Wij herkennen situaties als deze uit onze caseload. Echter het gros van de ouders die bij ons een beroep doen op vrijstelling 5a, zijn ouders met kinderen die naar een BEC/MKD/MOD gaan. Bent u ook op de hoogte van casuïstiek, waarbij ouders een beroep doen op vrijstelling 5a terwijl het onderwijs aangeeft wel passend onderwijs te kunnen bieden? Waarbij, hoe goed bedoeld ook, het recht op onderwijs en ontwikkeling van kinderen soms in het geding komt? Waarbij een beroep op vrijstelling 5a eigenlijk een middel is om een ander doel te bereiken?

Is het niet de taak van de gemeente (in de functie van leerplichtambtenaar) om naast de leerplicht vooral op te komen voor het recht op onderwijs van deze kinderen?

U schrijft ook: *"Omdat bij (dreigende) uitval veelal sprake is van school overstijgende (leer)problematiek en het samenwerkingsverband passend onderwijs daar bemoeienis mee heeft, dient de **jeugdarts** door het samenwerkingsverband tijdig te worden betrokken als er sprake is van bedreigende factoren in het sociale, pedagogische en fysieke milieu van de jeugdige op school. **Alleen dan** is mogelijk om de kennis over aanpassingen in het onderwijs en de zorg op school in de regio optimaal te benutten en ten behoeve van die aanpassingen vanuit de jeugdgezondheidszorg maatregelen te formuleren ter beïnvloeding van gezondheidsbedreigingen voor deze leerlingen in het onderwijs"*.

Hiermee suggereert u dat wanneer een jongere uitvalt of dreigt uit te vallen er geen gesprekken zijn met alle betrokkenen. Wij kennen uit onze casuïstiek geen situaties waarbij er geen multidisciplinaire overleggen onderliggend zijn aan het afgeven van een vrijstelling bij leerlingen met een schoolinschrijving. De leerplichtambtenaren, scholen, samenwerkingsverbanden, ouders (en waar mogelijk ook de leerling) en betrokken hulpverleners en soms ook de onderwijsconsulenten zitten met elkaar aan tafel om gezamenlijk hierover een besluit te nemen.

Volgens u is iedere betrokken arts/deskundige/hulpverlener met een BIG registratie voldoende deskundig om een advies te geven, zelfs zo kundig dat u ervoor pleit dat er geen onafhankelijk arts betrokken hoeft te worden om de gemeente te adviseren. En u suggereert dat het afgeven van een vrijstelling artikel 5a door de gemeente (in de hoedanigheid van de leerplichtambtenaar) bij leerlingen met een schoolinschrijving geen zorgvuldige procedure is, maar een die in achterkamers wordt gevoerd zonder deskundig advies. Dat ALLEEN met betrokkenheid van de jeugdarts het mogelijk is om de kennis over aanpassingen in het onderwijs en de zorg op school in de regio optimaal te benutten en ten behoeve van die aanpassingen vanuit de jeugdgezondheidszorg maatregelen te formuleren ter beïnvloeding van gezondheidsbedreigingen voor deze leerlingen in het onderwijs. Dit is volgens ons

fundamenteel onjuist, omdat in eerste instantie het advies van de behandelend arts/hulpverlener door het onderwijs wordt meegenomen om een passend onderwijsaanbod te realiseren. Daar waar geen passend onderwijs aanbod mogelijk lijkt te zijn, geeft de leerplichtambtenaar een vrijstelling art. 5a slechts af na zorgvuldige afwegingen. Hierbij richt de leerplichtambtenaar zich tot alle betrokkenen en wordt zijn/haar besluit onderbouwd door een advies van een onafhankelijk arts en altijd in overleg met alle betrokkenen. Wij hopen dat een (onafhankelijk) onderwijskundig advies in de toekomst wordt toegevoegd aan dit besluit.

Met uw voorgestelde stevige positionering van de jeugdarts doet u deskundigheid vanuit andere hoeken, met name vanuit leerplicht (en het onderwijs, hulpverleningsveld) ernstig tekort. Wij zijn van mening dat het belang van het kind hiermee niet gediend is.

Al met al zijn wij het daarom uitgesproken oneens met uw voorstel. Wij zijn van mening dat dit voorstel herzien moet worden, waarbij ook gekeken moet worden naar (de reacties op) de eerdere internetconsultatie rondom het wetsvoorstel artikel 5a (periode 1 september tot 1 oktober 2020). Tevens nodigen wij u van harte uit om in onze regio met ons in gesprek te gaan over dit onderwerp.